

...

Fővárosi Ítéltábla

10.Gf.40.218/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a jogi képviselő (cím1., ügyintéző: ügyvéd neve ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím5) felperesnek az jogi képviselő1 (cím2., ügyintéző: ügyvéd neve1 ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím3) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. június 18. napján kelt 13.G.42.356/2019/38. számú ítélete ellen a felperes részéről 39. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.900.116 (Tízmillió-kilencszázezer-száztizenhat) forintot és ezen összegből 8.410.448 (Nyolcmillió-négyszáztízezer-négyszáznegyvennyolc) forint után 2018. december 7. napjától, 2.476.500 (Kétmillió-négyszázhetvenhatezer-ötszáz) forint után 2019. szeptember 26. napjától a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékével egyező mértékű késedelmi kamatot.

A felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 959.079 (Kilencszázötvenkilencezer-hetvenkilenc) forintról 694.580 (Hatszázkilencvennégyezer-ötszáznyolcvan) forintra, a felperes által az államnak fizetendő kereseti illeték összegét 1.305.000 (Egymillió-háromszázötezer) forintra leszállítja; kötelezi az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 195.000 (Százkilencvenötezer) forint kereseti illetéket; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 222.000 (Kétszázhuszonkétezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget és külön felhívásra az államnak 2.175.000 (Kétmillió-százhetvenötezer) forint fellebbezési illetéket; kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra az államnak fizessen meg 325.000 (Háromszázhuszonötezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:58. §-ára 6:251. § (1) bekezdésére és 6:177. § (2) bekezdésére alapított keresetében 16.556.000 forint + áfa összegű tervezési díj és ennek 2018. december 7. napjától a kifizetésig járó, továbbá 1.950.000 forint + áfa összegű tervezési díj és ez után 2019. szeptember 26. napjától a kifizetésig járó a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat, valamint a 2016. évi IX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján 40 euró behajtási költségátalány megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A polgári perrendtartásról szóló 2016. CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdése alapján kérte annak megállapítását, hogy a peres felek közötti tervezési szerződés alperes általi 2019. január 3-án kelt felmondása érvénytelen és a szerződés a felek között jelenleg is hatályos.

[2] Keresete ténybeli és jogi alapjaként előadta, hogy a peres felek között 2018. szeptember 7. napján az alperes Budapest, kerület száma cím4 szám alatti épületének teljes belső rekonstrukciójához szükséges tervezői feladatok elvégzésére létrejött szerződés első szakaszát szerződésszerűen teljesítette, a döntéselőkészítő anyagot elkészítette, majd az alperes kérésének megfelelően kiegészítette, az alperes azonban az ezért járó tervezési díjat (16.566.000 forint + áfa) jogos ok nélkül nem fizette meg, mert az általa felhozott kifogások nem tekinthetők a felperesi teljesítés hibájának, mivel a szerződésnek ebben a szakaszában költségbecslést nem kellett készítenie, a hiányolt funkciók és helyiségek pedig az alperes kérésére maradtak ki az anyagból. Állította, hogy a szerződés második részteljesítésének szakaszába tartozó tűzvédelmi tervezési feladatokat kifejezetten az alperes felkérésére végezte el szerződésszerűen, amelyért járó díjat (1.950.000 forint + áfa) az alperes szintén alap nélkül nem fizette meg. Érvelése szerint az alperes jogszerűtlenül mondta fel a szerződést, mert a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 143. § (1)-(3) bekezdéseiben meghatározott egyik feltétel sem következett be, nem történt olyan körülményváltozás, ami a tervezési szerződés módosítását tenné indokolttá.

[3] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azzal védekezett, hogy a felperes tervezési díjra nem jogosult, mert a szerződésből származó szolgáltatását az előzetes bizonyítás során készült szakvéleménnyel alátámasztottan hibásan teljesítette. Álláspontja szerint a Ptk. 6:177. § (2) bekezdéséből és 6:251. § (2) bekezdéséből következően a tervdokumentációnak műszakilag kivitelezhető, gazdaságos és célszerű megoldásokat kellett tartalmaznia és alkalmasnak kellett lenni az alperes felismerhető, a felhasználás céljából is következő igényeinek kielégítésére, aminek a felperes által szolgáltatott döntéselőkészítő anyag nem felel meg, mert a vázlattervből kimaradt 400 m²-nyi szakmai funkció elhelyezése, továbbá a költségkeret jelentős túllépése önmagában is alkalmatlanná tette a szolgáltatott anyagot a felhasználásra, arra, hogy az alperes annak alapján a felújítás további folyamatáról döntést hozzon. Állította, hogy a felperes az utasításainak nem tett eleget, a tervet nem javította ki, ezért a szerződést jogszerűen mondta fel. Érvelése szerint az 1672/2018. (XII. 13.) Kormányhatározatban (a továbbiakban: Korm. határozat) foglaltakra figyelemmel – ami az alperesre infrastrukturális beruházási

kötelezettséget írt elő és a klinika2t 2019. június 30-áig költöztetni kellett a perbeli szerződéssel érintett ingatlanba – a felmondás jogszerű és megalapozott volt.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperesnek 15 napon belül 959.079 forint perköltség megfizetésére, valamint az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 1.500.000 forint eljárási illeték megtérítésére.

[5] A határozat indokolásában nem vitatott tényként állapította meg, hogy a közbeszerzési eljárásban történt ajánlattételi felhívás és az ott rögzített műszaki feltételek szerint a felperes, mint nyertes ajánlattevő és az alperes, mint ajánlatkérő között a Ptk. 6:251. §-a szerinti tervezési szerződés jött létre. Abból indult ki, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint a felperesnek azt kellett bizonyítani, hogy a szerződés első szakaszát teljesítette, a döntéselőkészítő anyagot a szerződésnek megfelelően elkészítette és azt az alperesnek átadta, míg a hibás teljesítés bizonyítására az alperes volt köteles. Az elsőfokú bíróság az előzetes bizonyítási eljárásban készített szakvéleményeket a perben bizonyítékként vette figyelembe, a felperes kérelmére indult előzetes bizonyítás során kirendelt szakértő1 szakértő azt állapította meg, hogy a felperes által készített vázlattevé megfelel a felek közötti szerződésnek, a közbeszerzési dokumentációban foglalt műszaki leírásnak és az orvosszakmai programoknak. A felperes 400 m²-nyi funkció elhelyezésének valóban nem tudott eleget tenni, de az általa készített anyag alkalmas lehet arra, hogy annak alapján felelős döntést lehessen hozni. Ehhez képest az alperes által kezdeményezett előzetes bizonyítás során szakértő2 igazságügyi szakértő által készített szakvélemény arra a megállapításra jutott, hogy a döntéselőkészítő anyag annak módosításaival sem tesz teljes egészében eleget a szerződés 28.1. pontjában foglalt elvárásoknak és nem használható fel a kiviteli dokumentáció részeként. A felperesnek a megadott költségkereten belül kellett volna olyan műszaki tartalmat készíteni, ami eléri az elégséges műszaki színvonalat, a szolgáltatott anyag azonban nélkülözi az alternatívák felvázolását, a költségcsökkentési javaslatokat. Mindezek alapján a felperes teljesítésének értékét nettó 6.622.400 forintban állapította meg.

[6] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során a szakvélemények tartalmát annak függvényében értékelte, hogy az adott kérdésben ki a bizonyító fél. A Pp.-ből következő többszörözés tilalma miatt ugyanarra a szakkérdésre nézve nem keletkezhet két szakvélemény, ezért mellőzte a felperes szakértők együttes meghallgatására vonatkozó indítványát. A két különböző eljárás során keletkezett szakvélemények eltérő tartalma a bizonyító fél bizonyítási érdekére tekintettel veendő figyelembe vagy hagyandó figyelmen kívül, ezért a felperes által benyújtott szakértői vélemény a hibás teljesítés kapcsán tett alperesi hivatkozásokra nézve nem lehet irányadó.

[7] Tényként állapította meg, hogy a felperes az elhelyezési vázlattevé, a döntéselőkészítő anyagot elkészítette és második ízben is lényegében változatlan tartalommal leadta, azaz a szerződés első fázisát teljesítette. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem minősült szakkérdésnek annak megállapítása, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített-e, mert ennek eldöntéséhez azt kellett vizsgálni, hogy mit jelent a döntéselőkészítő anyag és mi a szerződés lényeges tartalma, amely kérdésekben való állásfoglalás a bíróság feladata. A

szerződés tartalma alapján azt állapította meg, hogy a felperes valójában nem azt a feladatot végezte el, amelyre a tervezési szerződés és a közbeszerzési kiírás vonatkozott, vagyis tévesen értelmezte és félreértette a feladatát. A felperestől a szerződés alapján elvárt döntéselőkészítő anyag nem arra vonatkozott, amit az elnevezése sejtet és a felperes ennek elkészítése keretében nem azt a tevékenységet végezte el, amit a szerződés rendelkezései és az alperes utasításai alapján szükséges lett volna. A felperes előtt is világos volt, hogy a perbeli szerződésre vonatkozó közbeszerzési kiírás kapcsán nem készült megvalósíthatósági tanulmány, amely esetlegesen megállapíthatta volna azt, hogy a felújítás nem gazdaságos, ezért a felperesnek a közbeszerzési kiírásban rögzített, illetve a szerződés 16. pontja szerinti 2.530.000.000 forint rendelkezésre álló költségkeretet egyértelmű korlátként kellett figyelembe vennie, ami meghatározta a megvalósítható műszaki lehetőségeket és tartalmat is. Az alperesnek nem állt rendelkezésére elegendő pénzösszeg a bontásra és az újjáépítésre, ezért a működés fenntartása és a használhatóság érdekében a rendelkezésére álló pénzügyi keretből kellett racionálisan megoldania az ingatlan lehetséges felújítását. A döntéselőkészítő anyag értelmezése során nem a megnevezés szó szerinti jelentését kellett figyelembe venni, hiszen a döntés már megszületett a megrendelő részéről a tekintetben, hogy a régi állapot konzerválása történik meg a használhatóság biztosítása és az elérhető legmagasabb szintű igények biztosítására törekvés mellett, aminek már a költségkeret meghatározásakor egyértelműnek kellett lennie.

[8] Az elvárt feladatokra nézve a közbeszerzési kiírás II.2.4. pontja nyújt iránymutatást, ami szerint nem csak az épületben történő elhelyezésre vonatkozó vázlaterv elkészítése volt a felperes feladata, nem az egyes orvosszakmák elhelyezésének meghatározása volt releváns, hanem egy olyan tervezetet kellett elkészíteni, ami az alperes utasításai alapján a műszaki alternatívákat is felveti, hogy az alperes azokból választhasson, illetve dönthessen és ezzel a kivitelezést is előkészítse. Az alperes a közbeszerzési kiírásban jelezte és az utasításai során is kérte, hogy a felperes lehetőség szerint kerülje el az engedélyköteles munkák tervezését, ezért az üveglift tervezése nem volt reális és a megvalósítása is kétséges volt. Az orvosszakmai programok a betegellátás érdekében valóban jelentős számú speciális igényt támasztottak, a felperesnek azonban a megrendelő alperes utasításai szerint kellett eljárnia és az alperesnek kellett abban állást foglalnia, hogy melyik szakmai programnak mekkora teret enged és melyik funkciót hova, milyen területen helyezi el. Az alperessel való egyeztetés és az utasításainak követése esetén a döntéselőkészítő anyagban jelentkező 400 m²-es funkcióhiány elkerülhető lett volna. Az orvosszakmai programokból kitűnő speciális igények megvalósítási költségeire, eltérő megvalósítási módokra, eltérő műszaki lehetőségekre és költségkihatásra kellett volna a felperesnek rávilágítani, hogy az alperes döntése a prioritások figyelembevételével a műszaki előkészítés után megvalósulhasson. Az egyeztetések során a felperes számára is nyilvánvalónak kellett lennie, hogy az alperes meghatározott keretből gazdálkodott, a döntéselőkészítő anyag birtokában azt kellett volna eldöntenie, hogy a régi állapotot konzerválva mely munkálatokat milyen módon végeztet el egészben vagy részben, ehhez azonban látnia kellett egy olyan tervezetet, ami a költségekről is hozzávetőlegesen kielégítő tájékoztatást nyújt. Az nem vitás, hogy a döntéselőkészítéskor részletes árazott költségvetést még nem kellett készíteni, de egy hozzávetőleges tervezetet igen, és a 7.100.000.000 forintra tett kalkuláció semmiképp sem volt az alperes számára elfogadható. Az alperes írásban és az egyeztetések során személyesen is kérte, hogy a működés fenntartása mellett történő és a költségkeretbe beleférő felújítással tervezzen a felperes, amivel tartalma szerint azt kérte, hogy olyan műszaki alternatívákat adjon, amelyek a rendelkezésre álló keretből finanszírozhatóak.

[9] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint a felperes nem a szerződésben foglaltaknak megfelelően járt el és a Ptk. 6:240. § (1) és (2) bekezdéseiben írtak ellenére nem az alperes utasításait teljesítette, ezért a Ptk. 6:157. § (1) bekezdése szerint hibásan teljesített, mivel a Ptk. 6:251. § (2) bekezdése értelmében a tervdokumentációnak műszakilag kivitelezhető, gazdaságos és célszerű megoldásokat kellett volna tartalmaznia és alkalmasnak kellett volna lennie arra, hogy a megrendelő céljainak megfelelően felhasználásra kerüljön. A költségkeret jelentős túllépése és a jogszabályi rendelkezés folytán fellépő sürgős költözési szükséglet miatt a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pontja alapján az alperes jogszerűen gyakorolta felmondási jogát.

[10] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetnek való helyt adást, valamint az alperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségben; másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. A jogorvoslati kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése és annak indokai az okiratok tartalmával és a peres felek nyilatkozataival is ellentétben állnak, a jogi érvelés figyelmen kívül hagyja a Ptk. 6:157. §-ában és 6:212. §-ában foglalt rendelkezéseket, valamint az ítélet indokolása is hiányos, mert abból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság milyen tényekre és bizonyítékokra alapította a döntését.

[11] Az elsőfokú bíróság az okiratokkal és a perbeli nyilatkozatokkal ellentétesen értelmezte a peres felek szerződését és ebből mind a felperesi teljesítés értékelése, mind pedig a döntéselőkészítő anyag fogalma kapcsán téves következtetésekre jutott. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság úgy minősítette hibásnak a felperes teljesítését, hogy az alperes csak a perben hivatkozott annak egy vélt hiányosságára, továbbá arra, hogy ellenszolgáltatással nem tartozik. A 2018. december 1-jei kancellári levélből, a felmondásból, továbbá az azt követő 2019. január 25-i tájékoztatásból kitűnően a perindítás előtt az volt az alperes álláspontja, hogy a felperesi szolgáltatásért ellenszolgáltatással tartozik, melynek összege meghatározására szakértő közreműködését kívánta igénybe venni, mert a felperes az első részteljesítés szakaszában elvégezte a később esedékes tűzvédelmi tervezési munkát, amelynek elszámolása a szerződésben nem volt meghatározva. Az alperes által benyújtott szakvélemény szerint is a felperes teljesítésének van értéke, amit a szakértő elfogadható magyarázat nélkül határozott meg 6.622.400 forintban és a felperes teljesítését nem a döntés előkészítése során a szerződés tartalma szerint megoldandó feladatok alapján – ami egy elrendezési vázlat készítése volt –, hanem az általa alkotott fogalom szerint értékelte, így megállapítása pusztán szubjektív véleménynek tekintendő. Hangsúlyozta, hogy az alperes a tűzvédelmi tervezéssel kapcsolatosan hibás teljesítést nem állított, az ennek díja megfizetésére irányuló keresetét az elsőfokú bíróság indokolás nélkül utasította el. Mindezek következtében nem lehet tudni, miként jutott arra a következtetésre, hogy sem a felperes által elkészített elrendezési vázlatnak, sem pedig a tűzvédelmi tervezésnek nincs értéke. Az elsőfokú ítélet indokaiból következő jogértelmezés ellentétben áll a hibás teljesítés Ptk. 6:157. §-ában meghatározott fogalmával, mert az alperes az átadott elrendezési vázlattal kapcsolatosan szakmai kifogást nem emelt és nem élt a kellékszavatossági jogával sem, a leadott anyagnak csupán kisebb kiegészítését kérte. Az elsőfokú bíróságnak értékelnie kellett volna, hogy az alperes a pert megelőzően nem hivatkozott hibás teljesítésre és nem tagadta meg a felperesi munka ellenértékének kifizetését.

[12] Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása ellentmond a perfelvételi szakban a bizonyításra adott tájékoztatásnak, amely szerint a bíróság szakkérdésnek tekintette annak megállapítását, hogy a felperes szerződés szerűen teljesített-e, míg az ítélet indokolásában ennek eldöntését a bíróság jogi kompetenciájába tartozó kérdésnek tartotta. A hibás teljesítés megállapításához szükséges bizonyítást nem folytatta le, a szakértői vélemények megállapításait ugyan idézte, de azokat nem vetette egybe és nem fejtette ki, hogy az egyes szakértői megállapításokat mennyiben és milyen indokok szerint tartja megalapozottnak. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság által idézett műszakilag kivitelezhető, gazdaságos és célszerű megoldások az elrendezési vázlat kapcsán fogalmilag nem értelmezhetők, ugyanis a tervezés ezen szakaszában még nincs műszaki specifikáció, a felperesnek a döntéselőkészítő anyagban nem kellett költségbecslést készítenie és költségeket bemutatnia, ehhez ugyanis szükség lett volna egy olyan megrendelői döntésre, amit az alperes még nem hozott meg. A felperes a tervezői előrelátás megnyilvánulásaként töltötte fel a vázlatot műszaki tartalommal és adott hozzá egy tájékoztató költségbecslést, ez azonban nem jelentette azt, hogy a tervekben megjelenített műszaki tartalomhoz – ami csupán egy szemléltető példa volt – az alperesnek ragaszkodni kellett volna. Hangsúlyozta, az alperes a 2018. szeptember 14-i egyeztetésről felvett jegyzőkönyvben kijelentette, hogy a költség betartásának követelménye kizárólag a kiviteli tervezési szakban nyerhet értelmet.

[13] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a szerződés 2.1. pontját, mivel a döntéselőkészítő anyagnak kizárólag az elrendezési vázlat volt a része, további tartalmi elemet a szerződés nem határozott meg. Az elsőfokú bíróság döntéselőkészítő anyag értelmezése körében kifejtett indokait az alperes nyilatkozatai sem támasztják alá, az alperes ugyanis a perindítást megelőzően és a perben is következetesen a döntési alternatívák kimunkálását hiányolta, így nem helytálló az az ítéleti megállapítás, hogy az alperes részéről a döntés már megtörtént. A bíróság értelmezése ellentmond az alperes által előadottnak és a felperes értelmezésének is, ezért nem helytálló az az ítéleti következtetés, hogy a felperes tévesen értelmezte volna a feladatát. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződés 29. pontja szerint a felperes teljesítését az alperes részéről elfogadottnak kell tekinteni, mert az alperesnek az anyag leadása után vagy ki kellett volna állítania a teljesítésigazolást, vagy nyilatkoznia a teljesítés elismerésének megtagadásáról, amire nem került sor, ezért a keresettel érvényesített követelése ebből az okból is megalapozott.

[14] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felmondásra alapított kereset kapcsán sem tett eleget az indokolási kötelezettségének [Pp. 346. § (4) bekezdés]. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, hogy az alperesnek a Ptk. 6:213. § (1) bekezdése szerint csak akkor lehetett volna jogszerű lehetősége a felmondásra, ha azt a szerződés VIII. fejezet 66. pontja vagy a Kbt. lehetővé teszi, az alperes által megjelölt felmondási ok azonban egyik feltételnek sem felel meg. A Korm. határozatban előírt kötelezettség nem érinti a feleknek a szerződésben meghatározott kötelezettségét, mert a perbeli esetben a szolgáltatás tárgya egy épülethez, nem pedig az egyetem egyes szervezeti egységeihez kapcsolódott. A Budapest, kerület száma cím 4 szám alatti épület létezik, abban betegellátási tevékenység folyik és felújításra szorul, így nem változott egyetlen olyan körülmény sem, ami a tervezési szerződés módosítását indokolná és ennek következtében a felmondást a Kbt. 143. § (1)

bekezdés a) pontja alapján lehetővé tenné. A szerződés VIII. fejezet 66. pontjában felsorolt rendkívüli felmondási okok egyike sem következett be, arra az alperes sem hivatkozott, a szerződés viszont nem biztosított az alperes számára felmondási jogot abból az okból, amelyre a felmondását alapította, ezért a felmondás jogellenesnek, a szerződés pedig továbbra is hatályosnak minősül.

[15] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt annak a bizonyítási indítványának, amivel azt kívánta igazolni, hogy a Korm. határozatban elrendelt költözés az alperes előtt már hónapokkal korábban ismert volt, és erre tekintettel alakította úgy a felek szerződéses viszonyát, hogy az végül nem a teljesítés elfogadásához és az ellenérték megfizetéséhez, hanem a szerződés felmondásához vezetett.

[16] A másodlagos fellebbezési kérelmét a Pp. 381. §-ára és 384. § (2) bekezdés b) pontjára alapította, mert az elsőfokú bíróság a szerződésszerű teljesítés megállapítása és az elrendezési vázlat értékének meghatározása érdekében – amelyek mindegyike szakkérdésnek minősül – a szakértői bizonyítást nem folytatta le és szakkérdésben foglalt állást, amikor a felperes teljesítését hibásnak minősítette.

[17] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult, mert álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a fellebbezésben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló értékelésével utasította el a keresetet.

[18] Az elsőfokú eljárásban előadott védekezését és kifejtett érveit fenntartva a fellebbezés kapcsán kiemelte, hogy a felperes a közbeszerzési eljárásban feltett kérdésére 2018. április 10-én azt a választ adta, hogy a rendelkezésre álló rekonstrukciós forrás 20 %-ot meghaladó mértékű túllépése a beruházás megvalósíthatóságát veszélyezteti, az ilyen mértékű túllépés a szerződéstervezet szerint hibás teljesítésnek minősül és az 51. pontban meghatározott következménnyel jár. Erre tekintettel a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy nem tudta azt, hogy a teljesítése hibás és azt sem állíthatja, hogy ezt az alperes számára nem jelezte és a pert megelőzően nem is hivatkozott rá. A fellebbezésben e körben előadottakat cáfolják az alperes által az elsőfokú eljárásban csatolt okiratok, mivel a 2018. szeptember 14-i feljegyzésben az alperes egyértelművé tette, hogy a költségkeret betartása elengedhetetlen, a 2018. október 17-i vázlatrtervben pedig a felperes maga ismerte el, hogy kb. 400 m²-nyi szakmai funkciót nem tudott elhelyezni, amit a felperes által benyújtott igazságügyi szakértői vélemény is tényként rögzített. A hibás teljesítés tényét és az ellenérték kifizetésének megtagadását bizonyítja a 2018. szeptember 25-én, október 2-án, október 9-én és október 10-én megtartott tervezési kooperációról felvett jegyzőkönyvek tartalma, amelyek cáfolatára a szöveggörnyezetükből kiragadott felperesi hivatkozások nem alkalmasak. A felperes teljesítése ezért bizonyítottan a Ptk. 6:123. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiba ütközően hibás volt, nem felelt meg a szerződésben foglaltaknak és a megrendelői utasításoknak, mert a tervlapok hiányosak voltak, a tervezett megoldás maradéktalanul nem elégítette ki az orvosszakmai programokban leírt igényeket, 400 m² funkció elhelyezése nem történt meg, továbbá a felperes az alperes kifejezett kérése ellenére csak építési engedéllyel

megvalósítható terveket készített, amelyek beruházási költsége az alperes rendelkezésére álló és általa elvárt értékhez képest közel háromszorosát teszi ki. A felperes a jelzett hibákat nem javította ki, illetve a terveken csak további díjazás ellenében lett volna hajlandó módosítani.

[19] Kiemelte, hogy a felperes egy régi épület rekonstrukciójának megtervezését vállalta el az alperes rendelkezésére álló költségkeret ismeretében, majd egy olyan vázlatot készített, ami ennek a keretnek közel háromszorosába kerül, és nem dolgozott ki egyetlen olyan megoldást sem, ami beleférne a rendelkezésre álló költségkeretbe. Az alperes kifejezetten közölte, hogy amennyiben az épület teljes felújításához a rendelkezésre álló anyagi forrás nem elegendő, úgy a felperes azt a minimális műszaki tartalmat határozza meg, illetve dolgozzon ki rá alternatívát, ami elengedhetetlenül szükséges és megvalósítható, amely elvárásnak a felperes szintén nem tett eleget, csupán annyit közölt, hogy az épületet le kellene bontani.

[20] A felperes fellebbezésben előadott jogi érvelése iratellenes azért is, mert a szerződés 16.4. pontja egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy köteles betartani a rendelkezésre álló beruházási költségkeretet, amit lényegesen túllépett és ez alkalmatlanná tette a szolgáltatott anyagot arra, hogy az alperes azt célja szerint felhasználja, azaz döntsön a teljes belső rekonstrukció további folyamatáról az általa elvárt gazdaságossági szempontok szerint. Mindez nem szakkérdés, mert egyszerű matematikai ismeretek alapján is megállapítható, hogy a rendelkezésre álló költségkeret háromszorosát kitevő összegű beruházást a költségkeret 20 %-kal való és a felperes által is tudott megemelésének lehetősége mellett nem lehet megvalósítani és kifizetni, az elsőfokú bíróság ezért helyesen ítélte a felperes teljesítését hibásnak. Sérelmezte, hogy a felperes fellebbezésében az alperes által mellékelte szakvélemény szakértőjét a döntéselőkészítő anyag értelmezése miatt tekinti elfogultnak, miközben a felperes által csatolt véleményben a szakértő az előbbi fogalmat ugyancsak értelmezte, sőt a közbeszerzési és a tervezési szerződés definíciója kapcsán is jogi okfejtésbe bocsátkozott.

[21] Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, hogy a felmondás jogszerű volt, a felperes ugyanis hibás döntéselőkészítő vázlatot készített, amelynek hiányosságait a 2018 novemberében és decemberében lezajlott számos egyeztetés ellenére nem javította ki. A Korm. határozat előírta a klinika2 átköltözését a 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendeletben meghatározott Budapest kerület száma cím4 szám alatti ingatlanba, e határozati előírások nyomán a szerződés teljesítése okafogyottá vált. A Korm. határozatban foglaltak megadott határidőre való teljesítése olyan mértékben változtatta meg a perbeli szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételeket, hogy annak lényeges módosítása miatt új közbeszerzési eljárást kellett volna lefolytatni, így a szerződést a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogszerűen mondhatta fel. Az elsőfokú bíróság alappal mellőzte ebben a körben a felperes bizonyítási indítványát, mert abból nem tudni, hogy az előkészítő háttéranyag miként lehetett volna alkalmas a felmondás jogellenességének az alátámasztására, ezen kívül a bizonyítási indítvány nem felelt meg a Pp. 265. § (2) bekezdés a) pontjában írt követelményeknek sem.

[22] A felperes Gf/4. sorszámú beadványában a fellebbezési ellenkérelem kapcsán kiemelte: a perben nem azt a kérdést kell eldönteni, hogy a felperes által készített költségbecslés szerződésszerű-e vagy sem, hanem azt, hogy a döntéselőkészítő anyag magában foglal-e a szakmai szabályok és a tervezési szerződés alapján szükséges minden tartalmi elemet. Az eseménytörténeti tényeket ismertetve megismételte azt a hivatkozását, hogy az alperes nem tagadta meg a tervezési díj kifizetését hibás teljesítésre hivatkozással, ezzel ellentétben arról tájékoztatta, hogy igazságügyi szakértő közreműködését veszi igénybe annak megállapítása érdekében, hogy a teljesítés milyen értékben fogadható el számára, amely összeget a szakértő meg is állapította, az alperes azonban ennek ellenére még részben sem teljesített. Az alperes érvelésével szemben a felperes által készített anyag alkalmas volt a döntéshozatal megalapozására és annak alapján az alperes ténylegesen döntést is hozott, amelynek keretében bizonyos munkákat elvégeztetett, másokat pedig későbbre halasztott.

[23] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében bírálta felül, mert annak nem volt fellebbezés hiányában elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés].

[24] A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését részben találta alaposnak.

[25] Elsőként azt vizsgálta, hogy indokolt lehet-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, amire a fellebbezésben felhozottak alapján nem látott lehetőséget. A felperes egyrészt az anyagi pervezetés hibájára [Pp. 384. § (2) bekezdés b) pont], másrészt a szakértői bizonyítás jogszabálysértő mellőzésére [Pp. 381. §] alapítottan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, ugyanakkor a fellebbezésben kifejtett jogi álláspontjából kitűnően nem az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését, hanem azt kifogásolta, hogy a saját anyagi pervezetésével ellentétes döntést hozott, amikor a hibás teljesítés megítélését jog-, nem pedig szakkérdésnek tekintette. Az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés körében – annak ellenére, hogy ebben a kérdésben a felek között nem volt vita – helyesen tájékoztatta arról az alperest, hogy a hibás teljesítés tényének bizonyítására a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint ő köteles, mert az alperesnek áll érdekében, hogy e tényt a bíróság valósan fogadja el. Az alperes e kötelezettségének az előzetes bizonyítás során készült igazságügyi szakértői véleménnyel kívánt eleget tenni, aminek a perben bizonyítékként való felhasználása és figyelembevétele a másodfokú eljárásban már nem volt vitás. Ezen kívül az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés körében tartalmilag – helyesen – arról tájékoztatta a feleket, hogy a más eljárásban készült szakvélemények aggályosak. A más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazása esetén a Pp. 306. § (3) bekezdése szerint bármelyik, azaz nemcsak a bizonyító fél jogosult kérdések feltevését vagy a szakvélemény aggályosságának kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadását indítványozni, amely indítványa a Pp. 307. § (1) bekezdés c) pontjában és 308. § (1) bekezdésében foglaltak együttes értelmezésével a korábban alkalmazott szakértő kirendelésének indítványozását is jelenti. Így annak nem volt eljárásjogi akadálya, hogy a felperes az alperes által kezdeményezett előzetes bizonyítás során eljáró szakértő kirendelését indítványozza a szakvélemény aggályosságának, hiányainak megszüntetése végett, azonban ehhez a Pp. 307. § (2) bekezdése szerint konkrét és határozott kérdéseket kell feltüntetni, amelyeket a szakértőnek a szakvéleményében meg kell válaszolnia. A felperes indítványa, amely tartalmilag ugyan magában foglalta az alperes által indított eljárásban alkalmazott szakértő kirendelését is, azonban nélkülözte a szakértőnek feltenni kért konkrét, határozott

kérdéseket, mert indítványa kizárólag a szakvélemények közötti eltérés feloldása érdekében a szakértők együttes meghallgatására irányult, ezért a bizonyítási indítvány nem volt teljesíthető, de arra nem is volt szükség. A felperes a saját teljesítése értékének megállapítása érdekében az elsőfokú eljárásban bizonyítást nem indítványozott. Kifogásolta, hogy a szakértő nem részletezi, milyen módon számította ki a teljesítés értékét (12. sorszámú beadvány 9. oldal), de az alperes által benyújtott szakvélemény említett hiányosságának, illetve aggályosságának kiküszöbölése érdekében a Pp. 306. § (3) bekezdésének megfelelő indítvánnyal nem élt és ennek a másodfokú eljárásban való előterjesztésére a Pp. 373. § (1) és (3) bekezdései szerint nincs lehetőség. A hibás teljesítés megállapításához az érdemi döntés kapcsán kifejtett indokokra tekintettel a Pp. 266. § (1) bekezdése szerint további bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség.

[26] A Fővárosi Ítéltábla eljárási szabálysértés hiányában érdemben bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között. Az elsőfokú bíróság a tényállást a perbeli jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján részben megalapozatlan jogi következtetésre jutott, továbbá nem vizsgálta hivatalból a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott törvényi előfeltételeinek a fennállását.

[27] A felperes kereseti kérelmeit valódi tárgyi keresethalmazatban terjesztette elő, az első keresete marasztalásra, míg a második keresete megállapításra irányult. A döntéselőkészítő anyag ellenében járó tervezési díj és a tűzvédelmi tervezési díj iránti marasztalási keresetét arra alapította, hogy az alperessel a közbeszerzési eljárást követően megkötött tervezési szerződés első szakaszát szerződésszerűen teljesítette, továbbá kifejezetten az alperes kérésének megfelelően végezte el a később esedékes tűzvédelmi tervezést, míg az alperes azzal védekezett, hogy a felperes hibásan teljesített, mert a döntéselőkészítő anyag nem felelt meg a szerződésben és a jogszabályban előírt elvárásoknak.

[28] A felek között vitás volt a döntéselőkészítő anyagként nevesített szolgáltatás, ezért az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy elsősorban a felperes által e körben a szerződés alapján nyújtandó szolgáltatás tartalmát kell meghatározni. A döntéselőkészítő anyag elsőfokú bíróság által adott értelmezésével azonban a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet, így értelemszerűen az ebből levont azon következtetés sem lehetett helytálló, hogy a felperes félreértelmezte volna a szerződéses kötelezettségét és teljes egészében más szolgáltatást nyújtott, mint amit a szerződés alapján kellett volna.

[29] A peres felek közötti szerződés az alperes Budapest, kerület száma cím4 szám alatti épületének teljes belső rekonstrukciójához szükséges tervezői szolgáltatásra terjedt ki, amely három elkülönülő, de egymásra épülő feladatot, a döntéselőkészítő anyag, a kivitelezési dokumentáció készítését és a tervezői művezetés biztosítását foglalta magában, amelyek közül a per tárgyát a döntéselőkészítő anyag elkészítése jelentette. Az elsőfokú bíróság ennek fogalmát azonban tévesen értelmezte, mert ebben a felperesnek nem hozzávetőleges költségbecslést is magában foglaló műszaki alternatívákat kellett felvázolnia, melyek közül az alperes majd választhat. A döntéselőkészítő anyag elsőfokú bíróság által

adott fenti értelmezését – amely valóban jogkérdésben való állásfoglalásnak minősült – a szerződés tartalma nem támasztja alá és ilyen értelmezés a peres felek pert megelőző és perben tett nyilatkozatainak tartalmából sem vezethető le.

[30] A felek közbeszerzési eljárás eredményeként szerződtek és a szerződésüknek kifejezetten részét képezte a közbeszerzési dokumentáció. A közbeszerzési műszaki leírás 1. pontjának első francia bekezdése a szerződés 2.1. pontjával tartalmilag egyezően egyértelműen meghatározza a döntéselőkészítő anyag fogalmát, amely a mellékelt orvosszakmai programokban foglalt követelményeknek és az alperes igényeinek figyelembevételével a beköltöző intézmények funkcionális elhelyezését bemutató elrendezési vázlat. A szerződés idézett rendelkezésének a Ptk. 6: 8. § (1) bekezdése és 6:86. § (1) bekezdése szerinti értelmezésével sem lehet azt a jelentést tulajdonítani, hogy a felperesnek olyan vázlatterveket és alternatívákat kellett volna szolgáltatnia, ami az alperest döntési helyzetbe hozza. Az kétségtelen, hogy az alperes, mint megrendelő utasítása szerinti eljárási kötelezettség mellett a döntéselőkészítő anyag elkészítéséhez vezető munkafázisban az elrendezési vázlatterv módosulhatott és ilyen értelemben lehetett szó többféle vázlattervről, az azonban nem lehet kétséges a szerződés tartalma alapján, hogy a felperes szerződés szerinti kötelezettsége az intézmények funkcionális elhelyezését bemutató egyetlen elrendezési vázlat készítése, nem pedig alternatív megoldási javaslatok kidolgozása és megtervezése volt. A döntéselőkészítő anyagot az alperes maga sem alternatív javaslatok kidolgozásaként értelmezte, hiszen a közbeszerzési eljárásban 2018. április 10-én a felperes kérdésére a döntéselőkészítő tervezés kapcsán kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a tervezési program, az érintett szervezeti egységekkel lefolytatott egyeztetések, valamint a rendelkezésre álló forrás figyelembevételével a nyertes ajánlattevőnek kell a lehetséges műszaki megoldások közül a megfelelőt kiválasztani.

[31] Az nem lehet kérdéses, hogy a szerződésnek lényeges elemét jelentette az akkor még költségvetési forrásokból gazdálkodó alperes számára rendelkezésre álló, a szerződés 16.4. pontjában bruttó 2,53 milliárd forintban meghatározott költségkeret. A szerződés ugyanezen rendelkezése szerint a felperes a tervek elkészítése során felelős az alperes által előzetesen meghatározott rendelkezésre álló beruházási költségkeret betartásáért, aminek szükségességére az alperes a közbeszerzési eljárás alatt is felhívta a figyelmét, kifejezett kérdésre közölte, hogy a költségkeret maximum 20 %-os túllépésére van lehetőség. A tervezési szerződésnek a döntéselőkészítő anyag készítésére vonatkozó szakaszában költségvetést a felperesnek valóban nem kellett készíteni, mert ez a kötelezettség a szerződés 2.3.1. pontja szerint a kiviteli tervek elkészítéséhez kapcsolódott, ebből azonban nem volt levonható az a felperesi következtetés, hogy a rendelkezésre álló költségkeret a döntéselőkészítő anyag készítése során közömbös, illetve figyelmen kívül hagyható. A szerződés 16.4. pontja szerint ugyanis a teljes tervezés folyamata, tehát a döntéselőkészítő anyag elkészítése során is figyelemmel kellett volna lennie a rendelkezésre álló költségkeretre. A szerződés 16.4. pontjában foglalt kötelezettség tehát a szerződés teljesítésének teljes szakaszára vonatkozott, ez következik abból is, hogy a döntéselőkészítő anyag alapján kellett elkészíteni a kivitelezési dokumentációt. A felperes a költségkeret betartásának szükségességét maga is így értelmezte, hiszen a közbeszerzési eljárásban ajánlattevőként 2018. április 5-én kifejezetten kiegészítő tájékoztatást kért arra nézve, hogy mi történik akkor, ha a döntéselőkészítő tervezés során felmerült igények és minden szakági követelmény teljesítése a megadott költségkeretet több mint 20 %-kal meghaladja, amire az

alperes 2018. április 10-én azt a választ adta, hogy a rekonstrukciós forrás 20 %-ot meghaladó mértékű túllépése a beruházás megvalósíthatóságát veszélyezteti, a szerződés szerint hibás teljesítésnek minősül és kifejezetten kinyilvánította, hogy a nyertes ajánlattevőnek a rendelkezésre álló forrás figyelembevételével kell a lehetséges műszaki megoldások közül a megfelelőt kiválasztania.

[32] A felperes ezen kiegészítő tájékoztatás ismeretében szerződött és a szerződéskötést megelőzően már tudatában volt annak is, hogy erre a beruházásra korábban megvalósíthatósági tanulmány nem készült. A felperes tehát tudta, hogy a teljes belső rekonstrukcióhoz – aminek megtervezésének első lépését jelentette az elrendezési vázlatterv készítése – az alperesnek milyen összegű forrás áll rendelkezésére, amely költségkeret betartásáért a szerződésben felelősséget is vállalt. Ehhez képest olyan tartalmú döntéselőkészítő anyagot készített és adott át az alperesnek, aminek alapján tervezett, majd megvalósított beruházás 2019-re prognosztizált ellenértékét 7.056.120.000 forintban határozta meg, ami nyilvánvalóan nem felel meg a szerződésben foglaltaknak.

[33] A felperes az elrendezési vázlatot annak ellenére sem módosította és javította ki, hogy az alperes folyamatosan és több alkalommal kifogásolta a költségkeret jelentős túllépését. Azt a pert megelőzően közölt álláspontját, amely szerint a beruházás a 2016-ban számolt költségkeretből nem valósítható meg, így e költségkereten belül elrendezési vázlat sem készíthető, a perben tett nyilatkozata cáfolta, a felperes ugyanis elismerte, hogy lehetett volna olyan elrendezési vázlattervet készíteni, ami a költségkereten belüli megoldást javasol, amit a tervezési szakban kívánt volna megvalósítani (18. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 11. oldal negyedik bekezdés). A felperesnek azonban állításával szemben mindezt nem a tervezési szakban, hanem már a döntéselőkészítő anyag elkészítésekor is figyelembe kellett vennie annál is inkább, mert az elfogadott döntéselőkészítő anyag alapján kellett a kiviteli tervek elkészítenie. Azt a felperesi tényállítást, hogy olyan alternatívát is felvázolt, ami a költségkeretbe befér, az általa átadott döntéselőkészítő anyag és annak kiegészített, illetve átdolgozott változata önmagában is cáfolta. A felperesnek nem egy, a saját elképzelései szerint kívánatosnak tartott, a jelen kor követelményeit mindenben kielégítő kórház rekonstrukcióhoz kellett elrendezési vázlatot készítenie, nem is azt kellett bemutatnia, hogy az általa ismert költségkeretből a beruházás nem valósítható meg, illetve a bontás és az újjáépítés tűnik célszerűbbnek, hanem a rendelkezésre álló költségkereten belül egy olyan elrendezési vázlattervet készíteni, ami majd a kivitelezési tervek alapjául szolgálhat.

[34] A felperesnek a döntéselőkészítő anyagban a mellékelt orvosszakmai programokban foglalt követelményeknek és az alperes igényeinek figyelembevételével kellett a beköltöző intézmények funkcionális elhelyezését bemutatni, ami azt jelenti, hogy mind az orvosszakma, mind pedig az alperes igényei szerint lényegesnek minősülő funkciók elhelyezéséről gondoskodni kellett. Ehhez képest a felperes a vázlattervben maga tüntetette fel, hogy a közbeszerzési kiírás keretében megadott tervezési programban szereplő helyiségek közül az onkológiát és a gyógyszerterátiát érintő helyiségek közül melyek maradtak ki az elrendezési vázlattervből és általa is elismerten 400 m² alapterületű funkciót nem tudott elhelyezni. Az alperes egyebek között a 2018. november 12-i és november 22-i nyilatkozataiból kitűnően a felperesi teljesítést az említett hiányosságok miatt sem fogadta el, kérte ezeknek a kijavítását.

[35] A felperes a perben csupán állította, hogy az érintett intézmények vezetőivel egyeztetett a vázlattevéből kimaradó helyiségekkel kapcsolatosan, ezt azonban nem csupán állítani, hanem bizonyítani kellett volna, hiszen a közbeszerzési műszaki kiírás 1. pontja és a tervezési szerződés 2.1. pontja alapján a döntéshozó anyag elkészítése során az alperes utasításait kellett figyelembe venni és az alperes vitatta, hogy hozzájárult volna ahhoz, hogy 400 m²-nyi funkció kimaradjon a vázlattevéből. A felperes a fenti tény bizonyítására bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ezért a bizonyítatlanságot a terhére kellett értékelni. Azt az elsőfokú bíróság is helyesen fejtette ki, nem kizárt, hogy az orvosszakmai programokban megfogalmazott követelmények az elhelyezendő helyiségeket illetően is meghaladták az ingatlan adottságait, a felperesnek azonban a szerződés egyértelmű rendelkezése alapján a megrendelő alperes igényeit kellett figyelembe venni és utasításai szerint kellett eljárni, amennyiben a felperes úgy ítélte meg, hogy a szakmai programok szerint elhelyezendő helyiségek alapterülete meghaladja az ingatlan rendelkezésre álló és felújítással érintett alapterületét, úgy erre köteles lett volna felhívni az alperes figyelmét és az alperessel egyeztetve meghatározni a kimaradó funkciókat, illetve az egyéb funkciókra szolgáló helyiségek alapterületének csökkentésével vagy más módon azok elhelyezéséről gondoskodni.

[36] Az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló adatok, a felek nyilatkozatai alapján ezért azt lehetett megállapítani, hogy a felperes hibásan teljesítette a szerződésből származó kötelezettségét, mert az alperes rendelkezésre álló költségkeretet jelentősen, mintegy háromszorosával meghaladó összegért megvalósítható elrendezési vázlattevé készített, amelyben 400 m²-nyi szakmai funkció elhelyezését nem oldotta meg. A teljesítés fent megjelölt hibáinak megállapításához szakértői bizonyítás lefolytatására nem volt szükség, hiszen a fenti hiba és hiányosság magából a döntéshozó anyagból és annak kiegészítéséből egyértelműen megállapítható volt és azt a felperes maga sem tette vitássá. A döntéshozó anyag tehát az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben nem azért volt hibás, mert a feladat félreértelmezése miatt nem foglalt magában a döntés megalapozásához szükséges alternatívákat, hanem azért, mert a költségkeret jelentős túllépése és bizonyos szakmai funkciók elhelyezésének elmaradása miatt külön szakértői bizonyítás nélkül is megállapíthatóan nem felelt meg a szerződésben megállapított követelményeknek [6:157. § (1) bekezdés].

[37] A felperes alaptalanul érvelt azzal az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is, hogy az alperes a pert megelőzően hibás teljesítésre nem hivatkozott, amely tény a peres felek közötti levelezés tartalma kifejezetten cáfol és a felperes által említett hiányosság éppúgy hibás teljesítésnek minősül, mint maga a teljesítés fizikai hibája. Az, hogy az alperes a Kbt. 135. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint nem nyilatkozott a felperes teljesítésére, nem azt jelenti, hogy a teljesítést elfogadta volna, mert egyrészt a megrendelő hallgatásához a jogszabály ilyen jogkövetkezményt nem fűz, másrészt nem zárja ki az ajánlatkérő részéről a későbbiekben az esetleges hibás teljesítés miatti igényérvényesítést.

[38] A felperes alaptalanul érvelt azzal is a fellebbezésében, hogy a szerződés 29. pontja szerint a teljesítést az alperes részéről elfogadottnak kellene tekinteni. A szerződés 29. pontjában meghatározott eljárási rend a 29.1-29.5. pontokban megállapított feladatokból következően a szerződésnek az engedélyezési tervek készítését és a tervezői művezetést magába foglaló szakaszaira vonatkozik. Ehhez képest a döntéselőkészítő anyagra a 19.2-19.3. pontok irányadók, amely szerint az alperes a dokumentációt egyetértése esetén jóváhagyja – erre a perbeli esetben nem került sor – vagy egyeztetési eljárást kezdeményez, aminek keretében a felperest utasíthatja a döntéselőkészítő anyag módosítására, kijavítására, kiegészítésére, amit a felperes 10 munkanapon belül köteles véglegesíteni és azt megküldeni. Arra az esetre viszont, ha az egyeztetési eljárás eredményeképpen átadott tervek nem felelnek meg teljes körűen a beszerzési dokumentumokban foglalt előírásoknak, illetve ha a felperes figyelmen kívül hagyja az alperes utasításait, egyezően azt rögzítették, hogy az alperes jogosult a hibás teljesítésre vonatkozó szerződéses előírások alkalmazására. Az alperes az említett szerződéses rendelkezés szerint járt el, a kifogásait és az elhelyezetlen alapterületet érintő hiányosságot közölte a felperessel, a 15 napos határidő elmulasztása pedig sem a hibás teljesítéssel kapcsolatos bármely jogról való lemondásként, sem pedig a szerződésszerű teljesítés elismeréseként nem értékelhető.

[39] A hibás teljesítés jogkövetkezménye az alperes érvelésével ellentétben alapvetően nem az, hogy a felperes az ellenszolgáltatás teljesítésének követelésére egyáltalán nem jogosult, a hibás teljesítés nem jelenti azt, hogy a felperes teljesítésének egyáltalán nincs értéke, mert ilyen esetben a hiba jellegétől függően a teljesítéssel arányos díj illeti meg a felperest. Azt az alperesi tényállítást, hogy a döntéselőkészítő anyag semmilyen értéket nem képvisel a bizonyítékok nem támasztották alá. Nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az alperes által indított előzetes bizonyítási eljárás egyebek között a felperesi teljesítés értékének meghatározására irányult, és ebben az eljárásban a szakértő a felperes teljesítését 40 % mértékűnek, annak értékét nettó 6.622.400 forintban határozta meg. Azt az alperesi tényállítást, hogy a döntéselőkészítő anyag egyáltalán ne képviselne értéket, kifejezetten az a szakértői vélemény cáfolta, amit az alperes a hibás teljesítés bizonyítására indítványozott a perben felhasználni és amit az alperes egyebek közt a felperesi teljesítés értékének meghatározása érdekében készíttetett. A felperes ezért alappal sérelmezte a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a szakvélemény megállapításait, továbbá azt, hogy az alperes nem tudott okszerű magyarázatot adni arra, hogy a teljesítés szakértő által megállapított értékéhez képest milyen ténybeli és jogi alapon állítja azt, hogy díj fizetésére egyáltalán nem köteles.

[40] Mindezekből következően a döntéselőkészítő anyag nem vitatott és szakértői bizonyítás nélkül is megállapíthatóan a teljesítés hibájának minősülő fogyatékokossága, illetve hiányossága miatt az alperes 6.622.400 forint + áfa és késedelmi kamata megfizetésére köteles a Ptk. 251. § (1) bekezdése alapján.

[41] A tűzvédelmi tervezési díj megfizetése iránti kereset elutasításának indokát az elsőfokú bíróság az ítéletben valóban nem fejtette ki, azonban e keresetrész a rendelkezésre álló adatok alapján a másodfokú eljárásban elbírálnak. A tűzvédelmi tervezés a szerződés szerint nem képezte a döntéselőkészítő anyag részét, de abban szerepelt a tűzvédelmi koncepció. Az alperes 2018. november 22-én a döntéselőkészítő anyag kiegészítése körében

kérte a vázlattevé kiegészítését a tűzvédelmi koncepció tervlapjaival. A felperes marasztalási keresete három jól elkülönülő részből áll, amelyek közül az 1.950.000 forint + áfa összegű tűzvédelmi tervezési díj iránti követelése alapját képező tényeket és jogi indokokat is kifejtette, a keresetlevélhez mellékelte igazságügyi szakértői vélemény a tűzvédelmi tervezés értékét 2.000.000 forint összegben határozta meg. Az alperes ehhez képest érdemi védekezésében a Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettsége ellenére a keresetlevélben e körben feltüntetett tényekre, bizonyítékokra vitató nyilatkozatot nem tett, a védekezése alapjául szolgáló tényeket nem adta elő, hibás teljesítésre nem hivatkozott, ezért a Pp. 203. § (2) bekezdés a) és b) pontjai szerint úgy kellett tekinteni, hogy a felperes tűzvédelmi tervezési díj alapjául előadott tényállítását és az összegének alátámasztására csatolt szakértői véleményt nem vitatja. Mindezekre tekintettel az alperes a Ptk. 6:251. § (1) bekezdése alapján köteles a tűzvédelmi tervezési díj és késedelmi kamata megfizetésére.

[42] Az elsőfokú bíróság a behajtási költségátalány megfizetésére irányuló kereseti kérelem elutasításának sem adta indokát, az ítélet kikövetkeztethető tartalma szerint erre abból az okból került sor, hogy az alperes a perbeli szerződés alapján tervezési díj megfizetésére nem köteles, így a felperes behajtási költségátalány követelésére sem jogosult. A behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény 3. § (1) bekezdése szerint egyebek között a szerződő hatóságnak vállalkozással kötött szerződése esetén a szerződő hatóságot terhelő, kereskedelmi ügyletből eredő fizetési kötelezettség teljesítésének késedelmére esetén a jogosult a követelése behajtásával kapcsolatos költségei fedezetéül negyven eurónak megfelelő, a Magyar Nemzeti Bank – késedelem kezdőnapján érvényes – hivatalos deviza-középárfolyama alapján meghatározott forintösszegre behajtási költségátalányként tarthat igényt. Az alperes a törvény 2. § (2) bekezdése szerint szerződő hatóságnak minősül és a tervezési díj megfizetésével késedelembe esett, ezért a felperes jogosult behajtási költségátalány követelésére, mert azt a késedelem bekövetkezésétől számított egyéves jogvesztő határidőn belül érvényesítette. Az idézett törvényi rendelkezés szerint azonban a felperes a jogszabályban meghatározott devizaösszeg forint ellenértékére tarthatott igényt, amit a Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló adatok alapján az első felszólítás időpontjában (2019. augusztus 26.) irányadó hivatalos euró- középárfolyam (329,21 Ft/euro) alapján 13.168 forintban határozott meg.

[43] Az elsőfokú bíróság a felmondás jogszerűtlenségére alapított második keresetet érdemben utasította el anélkül, hogy vizsgálta volna a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételeit, amelyeknek együttesen kell fennállnia ahhoz, hogy a kereset tartalmi vizsgálatára sor kerülhessen és amely feltételeket a bíróságnak a Pp. előbbi rendelkezéséből következően az eljárás bármely szakaszában – így másodfokon is – hivatalból kell vizsgálnia.

[44] A Pp. 172. § (3) bekezdése szerint valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A megállapítási kereset indításának két konjunktív eljárásjogi feltétele, hogy a felperesnek legyen olyan anyagi joga, amit a másik fél sért, háborít vagy veszélyeztet, azaz a jogvédelem szükségessége, továbbá, hogy e jog megóvása

kizárólag megállapítási kereset indításával legyen elérhető (BDT2005. 1250., BH1990. 105. és EBH2003. 955. számon közzétett eseti döntések). A felperes a jogmegóvás szükségességét a keresetlevelében azzal indokolta, hogy jelentős károsodás érné abban az esetben, ha a szerződés jogellenes felmondása révén annak teljesítésére és a teljes összegű tervezési díjra nem válna jogosulttá, marasztalás pedig szerinte azért nem kérhető, mert még nem teljesítette a tervezési munkákat, de az annak érdekében szükséges előkészületeket megtette, így csupán arra van lehetősége, hogy megállapítást kérjen, aminek révén a jogviszony tovább folytatódhat, megteremtve számára a további szerződésszerű teljesítés lehetőségét. A felperes a megállapítással a szerződés teljesítéséhez fűződő és az ebből származó vagyoni jogait (további tervezési díj, illetve kártérítés követeléséhez való jog) kívánta megóvni, aminek azonban nem előfeltétele a kért megállapítás. Az 1952. évi III. törvény (rPp.) 123. §-ának alkalmazása körében kialakult és a megállapítási kereset eljárásjogi feltételeit illetően változatlan szabályozás miatt a Pp. 172. § (3) bekezdése kapcsán is egységes ítélkezési gyakorlat szerint nincs helye megállapítási keresetnek olyan tényekre nézve, amelyekre a felperes marasztalási perben a kereset alapját képező tényként hivatkozhat, mert a megállapítási kereset nem szolgálhat olyan követelés jogalapjának anyagi jogerőhatással való deklarálására és megteremtésére, aminek érdekében marasztalási kereset indítható. A szerződés teljesítése, illetve kártérítés követelése iránt a felperes marasztalási keresetet terjeszthet elő az alperessel szemben, amiben a kereset jogalapjaként hivatkozhat a felmondás jogszerűtlenségére és arra, hogy a felek közötti tervezési szerződése továbbra is hatályos. A megállapítási kereset eljárásjogi előfeltételeinek hiányában a megállapítani kért tény érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor, ezért az elsőfokú bíróság elutasító döntése a második kereseti kérelem vonatkozásában a fent kifejtett eltérő indokok alapján helytálló.

[45] A Fővárosi Ítéltábla mindezen indokokra figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az alperest 6.622.400 forint + áfa tervezési díj, valamint 1.950.000 forint + áfa tűzvédelmi tervezési díj és ezek után a Ptk. 6:153. §-a alapján a keresetben meghatározott időpontoktól a Ptk. 6:155. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamata, valamint 13.168 forint behajtási költségátalány megfizetésére kötelezte, míg ezt meghaladóan – a marasztalási kereset meghaladó részét, valamint a megállapítási keresetet elutasító részében – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[46] Az érdemi döntés megváltoztatására figyelemmel változtatta meg a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését. A felperes az elsőfokú eljárásban 13 %-ban lett pernyertes, ezért a perköltségről a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján kellett rendelkezni. A felperes perköltsége az előzetes bizonyítás során felmerült 199.450 forint szakértői díjból, 25.200 forint közjegyzői eljárási díjból, valamint összesen a 670.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból áll, ami magában foglalja az előzetes bizonyítási eljárás során felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenység idő- és munkaszükségletét is figyelembe véve 100.000 forint + áfa összegre mérsékelt ügyvédi munkadíjat is. A felperes a fenti összegből a pernyerésével arányosan 139.820 forint megtérítésére tarthatott igényt. Az alperes elsőfokú perköltsége 755.180 forint + áfa a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felszámítottal egyezően megállapított ügyvédi munkadíjból áll, amiből a pernyerésével arányosan 834.400 forint illeti meg, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperest a különbözet megfizetésére kötelezte. A felperes részleges költségfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett

kereseti illeték megfizetésére a peres feleket a Pp. 102. § (1) bekezdése szerint, pervesztességük arányában kötelezte, figyelemmel arra is, hogy az alperesnél 2021. augusztus 1-jén bekövetkezett fenntartóváltással a 2011. évi CCIV. törvény 117/C. § (2) bekezdése, valamint az alperes megszüntető okiratának 2.5. pontja szerint az alperes költségvetési szervi jogállása megszűnt, ami a jogalanyiságát nem érintette, de elvesztette az ezen alapuló illetékmentességét [1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pont], ezért nem mentesül a le nem rótt illeték pervesztésével arányos részének megfizetése alól.

[47] A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 364. §-a alapján alkalmazott Pp. 83. § (2) bekezdése szerint rendelkezett, mert a felperes a másodfokú eljárásban is 13 %-ban lett pernyertes. A peres felek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése szerint a másodfokú eljárás idő- és munkaszükségletét figyelembe véve egyaránt 300.000 forint + áfa összegben határozta meg, amiből a felperes a pernyerésével arányosan 39.000 forint + áfa, az alperes pedig 261.000 forint + áfa összegre lenne jogosult, ezért a felperest a különbözet megfizetésére kötelezte. A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 364. §-a szerint alkalmazott Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kellett rendelkezni figyelemmel arra is, hogy az alperes a fentebb kifejtett indokok szerint már nem rendelkezik a személyes illetékmentesség kedvezményével.

Budapest, 2021.október 19.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

előadó bíró

Dr. Felker László s.k.

bíró